

Aprobat de:

Consiliul artistic și de evaluare al Colegiului de Arte Plastice „Al. Plămădeală”

Director: Răcilă Lilia
 2023

Autori:

1. Hamurari Nina, grad didactic întâi, Magistru în domeniul Instruire în Arte Plastice și Decorative, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Bădrăgan Sergiu, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Recenzenți:

1. Voinschi Nina, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.
2. Malarciuc Ludmila, grad didactic superior, Colegiul de Arte Plastice „Al. Plămădeală”.

Adresa Curriculumului în Internet:

<http://edu.gov.md/ro/content/curriculum-invatomintul-profesional-tehnic-postsecundar>

Cuprins

I.	Preliminarii.....	4
II.	Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	4
III.	Competențele profesionale specifice disciplinei.....	5
IV.	Administrarea disciplinei.....	5
V.	Unitățile de învățare.....	6
VI.	Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare.....	7
VII.	Studiul individual ghidat de profesor.....	7
VIII.	Lucrări practice recomandate.....	8
IX.	Sugestii metodologice.....	8
X.	Sugestii de evaluare a competențelor profesionale.....	9
XI.	Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu.....	10
XII.	Resursele didactice recomandate elevilor.....	10

I. Preliminarii

Curriculumul disciplinar „**Desen – cap uman**” este un document normativ ce face parte din Componenta fundamentală la specialitatea *Pictură*, include 60 de ore, dintre care 45 de ore constituie contact direct și 15 de ore – studiul individual. Se studiază în anul II, semestrul IV de studii. Evaluarea finală - examen. Disciplina este prevăzută pentru realizarea procesului de pregătire a specialiștilor cu calificarea *Pictor* în domeniul de formare profesională 213 - *Arte Plastice* în învățământul profesional tehnic postsecundar și se studiază obligatoriu.

Obiectul de studiu al acestei discipline este desenul *capului uman*. Disciplina „**Desen – cap uman**” urmărește studierea legităților și principiilor realizării desenului capului uman după model viu. Studiul disciplinei „**Desen – cap uman**” contribuie la formarea competențelor profesionale de reprezentare practică a desenului *capului uman*.

Scopul disciplinei este de a forma la elevi cunoștințe, deprinderi practice, capacități de înțelegere profundă a principiilor și legităților academice în procesul realizării desenului capului uman după model viu, precum - rezolvarea compozițională în format, respectare a proporțiilor capului uman, aplicarea cunoștințelor de anatomie plastică, aplicarea perspectivei aeriene și liniare, respectarea legităților de clar-obscur.

Cerințele prealabile față de cunoștințele și abilitățile pe care trebuie să le stăpânească elevul înainte de a începe studierea disciplinei „**Desen – cap uman**” sunt cunoștințele și abilitățile dobândite de elev în cadrul unităților de învățare prevăzute la disciplinele: F.01.O.009 Desen constructiv – liniar, F.02.O.011 Desen constructiv-tonal, F.03.O.013 Desen - cap uman, ghips, S.03.A.037 Anatomia plastică.

Disciplina „**Desen – cap uman**” are un caracter interdisciplinar și se desfășoară concomitent cu alte unități de curs: *Pictură - cap uman*, *Tehnici de pictură – portret*, *Compoziție bidimensională – frontală*, care fac parte din procesul instruirii a elevului în semestrul IV și reprezintă un cadru favorabil pentru dezvoltarea cunoștințelor și abilităților acumulate în formarea profesională a viitorului pictor.

II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională

Stăpânirea desenului este principala condiție tehnică pe care viitorul pictor trebuie să o posede înainte de a avea oportunități de a crea, a evalua și a produce - crea valori. Disciplina „**Desen – cap uman**” înzestrează elevul cu abilități de stăpânire a modalităților de studiere a limbajului grafic, ideilor și expresiilor grafice ce pot fi aplicate în procesul studierii și realizării unui *cap uman* în desen. Un viitor pictor nu poate realiza o operă de artă complexă fără aprofundarea studiului desenului în contextul cunoașterii, analizei și executării unui desen valoric al *capului*

uman după model viu. Aceasta și determină scopul disciplinei date, precum și valoarea ei educativă. Cunoașterea elementelor de expresie specifice desenului și a modalităților de aplicare a lor la desenarea *capului uman* constituie obiectivele studiului. Temele de studiu derivă una din alta, având o legătură succesivă. Pentru conștientizarea acestui proces de elaborare, se vor analiza de fiecare dată sarcinile propuse. Pictorul trebuie să cunoască și să utilizeze materialele, tehnicile de desen academic. Curriculumul disciplinar „**Desen – cap uman**” reprezintă un instrument de orientare și predare științifică, teoretică și practică a noțiunilor artistico-plastice.

Studiul disciplinei „**Desen – cap uman**” va contribui la formarea și dezvoltarea competențelor profesionale și familiarizarea viitorilor specialiști în domeniul *Artei Plastice*, anume cu specializarea *Pictor*, capacități de înțelegere profundă și de analiză a metodelor și procedeelelor în elaborarea și crearea unui desen al *capului uman*. Disciplina îl va ajuta pe elev să:

- realizeze corect un desen academic al naturii statice;
- analizeze profund desenul: rezolvarea compozițională, rezolvarea constructivă, aplicarea tehnicii potrivite;
- aplice metodele de elaborare și crearea a unui desen a capului uman.

Competențele formate și dezvoltate în cadrul acestui curs disciplinar vor fi necesare pentru studierea unităților de curs cu nivel de complexitate mai înalt: F.05.O.017 Desen - corp uman, ghips, F.05.O.018 Pictură - portret cu mâini. De asemenea, ele vor fi de un real și important suport pentru dezvoltarea unei cariere profesionale de succes în calitate de *Pictor*.

III. Competențele profesionale specifice disciplinei

- CS1. Reprezentarea plastică a capului uman, model viu, masculin în desen constructiv.
- CS2. Executarea desenului a capului uman, model viu, feminin în desen constructiv-tonal.
- CS3. Realizarea unui desen tonal al capului uman, model viu cu centura scapulară.

IV. Administrarea disciplinei

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică			
4	60	6	39	15	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut
1. Desen constructiv al capului uman , model viu, masculin.	
<p>UC1. Reprezentarea plastică a capului uman, model viu, masculin în desen constructiv.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizarea spațiului plastic prin intermediul liniei; ▪ respectarea principiului de proporționalitate și aplicarea anatomiei plastice în procesul reprezentării capului de model viu, masculin; ▪ aplicarea liniei pentru a reda forma. 	<p>1.1 Reguli de organizare spațiului plastic prin intermediul liniei în desenul constructiv capului uman, model viu, masculin.</p> <p>1.2 Principiul de proporționalitate și aplicare a anatomiei plastice în procesul reprezentării capului uman, model viu, masculin.</p> <p>1.3 Analiza și modelarea valorică a capului uman, model viu, masculin, prin intermediul liniei.</p>
2. Desen constructiv-tonal al capului uman, model viu, feminin.	
<p>UC2. Executarea desenului a capului uman, model viu, feminin în desen constructiv-tonal.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ paginarea capului uman, model viu, feminin în spațiului plastic prin intermediul liniei; ▪ construirea și proporționarea în procesul desenării capului uman, model viu, feminin; ▪ realizarea desenului capului uman, model viu, feminin, folosind mijloacele și principiile grafice; ▪ aplicarea procedeeleor de generalizare a desenului constructiv-tonal. 	<p>2.1 Principii de paginare a capului uman, model viu, feminin în spațiului plastic prin intermediul liniei;</p> <p>2.2 Modalități de construire și proporționare în procesul desenării capului uman model viu, feminin.</p> <p>2.3 Legități de realizare a desenului capului uman, model viu, feminin, folosind mijloacele și principiile grafice.</p> <p>2.4 Procedee de generalizare a desenului constructiv-tonal.</p>
3. Desen tonal al capului uman, model viu, cu centura scapulară.	
<p>UC3. Realizarea unui desen tonal al capului uman, model viu cu centura scapulară.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ organizare a spațiului plastic prin intermediul liniei și tonului; ▪ realizarea desenului capului uman, model viu cu centura scapulară, folosind mijloacele și principiile grafice; ▪ respectarea principiului de proporționalitate și reprezentare a formei în desen a capului uman de model viu cu centura scapulară; ▪ aplicarea mijloacelor plastice în procesul de generalizare și finisare a desenului . 	<p>3.1 Legități de organizare a spațiului plastic prin intermediul liniei și tonului.</p> <p>3.2 Procedee de realizare a desenului capului uman, model viu cu centura scapulară, folosind mijloacele și principiile grafice.</p> <p>3.3 Principii de proporționalitate și reprezentare a formei în desenarea capului uman, model viu cu centura scapulară.</p> <p>3.4 Mijloace plastice în procesul de generalizare și finisare a desenului capului uman.</p>

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul Individual
			Prelegeri	Practică	
1	Desen constructiv al capului uman, model viu, masculin.	16	2	10	4
2	Desen constructiv-tonal al capului uman, model viu, feminin.	20	2	13	5
3	Desen tonal al capului uman, model viu, cu centura scapulară.	24	2	16	6
Total:		60	6	39	15

VII. Studiul individual ghidat de profesor

Sarcinile pentru studiul individual ghidat de profesor vor reieși din temele desfășurate (realizate) la orele de contact direct și se vor realiza sub formă de sarcini suplimentare individuale și anume: realizări de crochiuri, schițe (liniare, tonale), continuarea lucrului de sine stătător asupra sarcinii efectuate în cadrul orelor de contact direct, alte sarcini experimentale care vor contribui la rezolvări de probleme legate de procesul instructiv - educativ, axate pe temele desfășurate la orele de contact direct.

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Desen constructiv al capului uman , model viu, masculin.			
1.1 Principii de paginare al capului uman, model viu, masculin. Prin intermediul liniei de diferite valori.	Crochiuri ale capului uman, model viu, masculin.	prezentarea crochiurilor	Săptămâna 1-4
1.2 Raport proporțional-constructiv al capului uman de model viu, masculin.	Format: A4, 4 lucrări. Material: hârtie/creion.		
2. Desen constructiv-tonal al capului uman, model viu, feminin.			
2.1 Proportțiile și plastica în realizarea crochiului capului uman de model viu, feminin.	Crochiuri ale capului uman, model viu, feminin.	prezentarea crochiurilor	Săptămâna 5-9
2.2 Aplicarea raporturilor valorice prin intermediul clarobscurului în desenarea capului uman de model viu, feminin.	Format: A4, 4 lucrări. Material: hârtie/creion.		
3. Desen tonal al capului uman, model viu, cu centura scapulară.			
3.1 Raporturile valorice în reprezentarea capului, model viu cu centura scapulară.	Crochiuri ale capului uman, model viu cu centura scapulară.	prezentarea crochiurilor	Săptămâna 10-15
3.2 Reprezentarea sursei de lumină prin intermediul clarobscurului.	Format: A4. 4 lucrări. Material: hârtie/creion.		

VIII. Lucrările practice recomandate

Nr.	Unități de învățare	Lista lucrărilor practice	ore
1	Desen constructiv al capului uman, model viu, masculin.	Desen constructiv al capului uman, model viu, masculin. Format: 40*50. Material: hârtie/creion.	10
2	Desen constructiv-tonal al capului uman de model viu, feminin.	Desen constructiv-tonal al capului uman de model viu, feminin. Format: 40*50. Material: hârtie/creion.	13
3	Desen tonal al capului uman, model viu cu centura scapulară.	Desen tonal al capului uman, model viu cu centura scapulară. Format: 50*60. Material: hârtie/creion.	16
Total:			39

IX. Sugestii metodologice

În procesul studierii disciplinei „**Desen – cap uman**” cadrul didactic va folosi tehnologii eficiente de predare-învățare-evaluare, forme și metode de organizare a activității didactice, care sunt adecvate modulului dat, nivelului de pregătire și capacităților individuale ale elevilor.

Metodele recomandate pentru a fi utilizate în procesul de predare-învățare sunt: expunerea materialului teoretic, realizarea lucrărilor practice, individual sau sub conducerea cadrului didactic, exersarea practică, elaborarea exercițiilor practice individuale, studierea individuală și în grup a fondului metodic și a surselor bibliografice, exemple de produse realizate de către elevii promoțiilor precedente, exemple realizate de către profesioniști, etc.

Disciplina „**Desen – cap uman**” conține câteva unități de învățare, care sunt concepute în dezvoltare, de la abilități și cunoștințe inițiale spre sarcini tot mai complexe. Caracteristic domeniului de educație – Artă, sunt metodele de predare/învățare cu caracter creativ, inventiv, individualizat.

Pentru eficientizarea formării competențelor profesionale specifice, se propune reducerea activității profesorului ce predă și favorizarea profesorului ce coordonează procesul de învățare. În scopul predării centrate pe elev, strategiile de predare se vor adapta caracteristicilor personale ale elevilor (auditive, vizuale, practice), în dependență de tipul psihologic (introvertit, extravertit) și alte particularități, ce pot influența la procesul de învățare:

- individualizarea și creșterea treptată a nivelului de complexitate a sarcinilor propuse fiecărui elev în funcție de progresul acestuia;
- diferențierea sarcinilor în funcție de abilități, pentru indivizi sau pentru grupuri diferite;

- prezentarea sarcinilor în mai multe moduri: explicație teoretică, prezentarea la calculator/ proiector, exemple din fondul metodic, conversația interactivă;
- utilizarea unor metode didactice activ-participative: învățarea prin descoperire, învățarea problematizată, învățarea prin creare/invenție;
- orientarea spre finalități de învățare, la sfârșitul fiecărei unități de învățare se va prezenta spre evaluare un produs realizat;
- caracterul aplicativ al modulului „**Desen – cap uman**” impune niște condiții, și anume, procesul de predare/învățare se va desfășura în sala de curs adaptată necesităților specifice pentru lucru practic.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Procesului de învățare-predare-evaluare pe competențe presupune evaluarea pe parcursul întregului proces de instruire: evaluarea formativă (curentă) și evaluarea sumativă (finală). Evaluarea formativă se va realiza prin diverse modalități: observarea comportamentului elevului, analiza rezultatelor curente ale elevului, prezentarea schițelor/produselor individuale de activitate, cadrele didactice informează elevul despre nivelul de performanță, îl motivează să-și perfecționeze competențele profesionale.

Evaluarea sumativă se va realiza la sfârșitul fiecărui modul, produsele realizate pe parcursul semestrului vor fi expuse la vizionarea de examen. Evaluarea sumativă este realizată de profesorul modulului dat și grupul de profesori ce fac parte din Consiliul artistic și de evaluare. Metodele de evaluare vor fi orientate spre motivarea elevilor și obținerea rezultatelor scontate, fapt ce va permite corectarea operativă a procesului de învățare, stimularea autoevaluării și a evaluării reciproce, evidențierea succeselor, implementarea evaluării selective sau individuale.

Criterii de evaluare cunoștințelor și abilităților profesionale în cadrul disciplinei „**Desen – cap uman**”:

- reflectarea subiectului;
- organizarea spațiului compozițional;
- corectitudinea aplicării legităților de proporționare și construire a formelor la desenarea capului uman;
- utilizarea mijloacelor de expresie artistico-plastică;
- utilizarea corectă a materialelor și tehnicilor de desen;
- atitudinea individual-creativă.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studiu

Cerințe față de sălile de curs: sală de curs dotată cu tot necesarul pentru lecțiile de desen; mobilier școlar cu toate condițiile adecvate, în mod obligatoriu trebuie să fie posibilitatea de aerisire regulată a încăperii. Sala de curs va fi dotată:

- utilaje: șevalete, scaune și suporturi în număr egal cu numărul de elevi în grupă, suport pentru model, lampă cu suport pentru iluminarea modelului, draperii și alte utilaje pentru sarcini prevăzute;
- lista materialelor didactice: exemple de lucrări de nivel înalt a elevilor precedenți din fondul metodic de desen, mostre de desene tematice de nivel înalt din alte instituții de Artă plastică, literatură de specialitate în limba de instruire.

XIII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată	Nr. de exemplare disponibile
1.	Șușală I., Băbulescu O., Dicționar de artă: termeni de atelier, București, Sigma, 1993.	Biblioteca / electronic	
2.	Bamemes G., Wirzeichnen den Menschen, Wessen Volkseigener Verlag, Dresden, 1989.	Biblioteca / electronic	
3.	Gordon L., DrawingtheHumanHead, BT Batsford Ltd, London, 1996.	Biblioteca / electronic	
4.	Gordon L., The figure in action, BT Batsford Ltd, London, 1997.	Biblioteca / electronic	
5.	Bamemes G., Der nackte mensch, VEB Verlag der Kunst, Dresden, 1969.	Biblioteca / electronic	
6.	Баммес. Г., Пластическая анатомия и визуальное выражение, изд. Дитон, Москва, 2011.	Biblioteca / electronic	
7.	Баммес. Г., Изображение человека. Основы рисунка с натуры, изд. Дитон, Москва, 2012.	Biblioteca / electronic	
8.	Ли Н., Основы учебного академического рисунка, издательство Эксмо, Москва, 2017.	Biblioteca / electronic	
9.	Могилевцев В., Основы рисунка, издательство Артиндекс, Санкт-Петербург, 2007.	Biblioteca / electronic	
10.	Могилевцев В., наброски и учебный рисунок, издательство Артиндекс, Санкт-Петербург, 2011.	Biblioteca / electronic	
11.	Королёв А., Учебный рисунок. Методика преподавания, издательство Артиндекс, Санкт-Петербург, 2007.	Biblioteca / electronic	
12.	Краморов С., Конструктивный Рисунок, издательство Академия, Омск, 2005.	Biblioteca / electronic	